

HAMMUDİ: MECLİS KİMSENİN YETKİSİNİ GASP ETMESİNE MÜSAADE ETMEZ!

Humam Bakır Hammudi

Irak siyasetinin önemli isimlerinden biri olan Humam Bakır Hammudi, 1952'de Bağdat'ta doğmuştur. Bağdat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü'nde 1975'te lisans eğitimini tamamlamış; aynı üniversitenin Eğitim Fakültesi Psikoloji Bölümü'nden 1978'de yüksek lisans derecesini almıştır. Hammudi, doktora-sını Bağdat Üniversitesi İslam Ekonomisi Bölümü'nde yapmıştır. Hammudi'nin siyaset, felsefe, din, insan hakları ve uygarlıklar arası yaklaşma gibi konularda makaleleri yayınlanmıştır. Hammudi, 2005'te Irak'ta Anayasa Hazırlama Komisyonu Başkanı, 2006-2010 yılları arasında Anayasa İnceleme Komisyonu Başkanı, 2010-2014 yılları arasında Irak Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı olarak görev yapmıştır. 2006'dan günümüze Irak Parlamentosu'nda milletvekili olan Hammudi, Irak İslam Yüksek Konseyi'nde üst düzey yönetici ve Irak Parlamentosu Başkanı Birinci Yardımcısıdır.

ORSAM: Öncelikle Ortadoğu'nun en önemli gündem maddesi olan ve bütün devletler açısından ciddi bir tehdit haline gelen IŞİD'e değinmek istiyoruz. IŞİD'in kökenleri ve mevcut durumu nedir? IŞİD'i kısa zamanda bitirebilmek mümkün olacak mı?

Humam Hammudi: Sizin de belirttiğiniz gibi bölgede baş gösteren bu bela, bölgenin içinden doğdu ve dışarıdan beslendi. Bu hareketin temel fikri, bu bölgeye ve millete ait olan bir fikirden kaynaklanmaktadır. Bu fikir *havaric* olarak adlandırılır. Aynı zamanda sefilik düşüncesini de barındırıyor bu yapılanma. Bu nedenle de bu hareket, bu millette çok derin yankı bulan ve halk üzerinde etki sahibi olan bir düşünceyi barındırıyor. Özellikle bu bölgelerdeki yöneticilerin başarısızlığı ve ülkelere hâkim olan yolsuzluklar ile yönetimlerin illegal uygulamaları da bu harekete tevecüh uyandırdı. Ayrıca Ortadoğu'daki halkların gözünde bazı ülkelerin yöneticileri, İsrail'e karşı koymadıkları için İsrail ajanı olarak görülüyor. Ülkelerinde hâkim olan karışıklıklar nedeniyle bazı uluslar direnişe geçti.

Örneğin, Filistin ve Lübnan, İsrail'e karşı koymaya başladı. Bir diğer kısım ise bu akımdan etkilenerek toplumu reddeden tavırlar sergiledi. Bu akım, Seyyid Kutub örneğinde olduğu gibi, Mısır'da bulunan bazı yönetimlerin tavırlarına bir tepki olarak başlayarak yönünü belirledi. Bu savaşın kökeni, eskilerden gelen çarpık bir düşünceye dayanıyor; bu nedenle kolay kolay bitmeyecektir. Bölgede bu terörist grubu destekleyen zengin ülkeler bulunuyor. Bazı aktörler, bu akımı suistimal ederek mezhep çatışmalarını başlattı. Arap Baharı'ndan sonra bazı halklar, yönetimi ele geçirince İsrail'in güvenliği tehlikeye girdi. Bu yüzden bu akımı kendi çıkarlarını gerçekleştirmenin bir yolu olarak görmeye başladı. Bu akım, İsrail'e hizmet ediyor. Çünkü İsrail ve Batı ile olan savaşların yönü değişiyor ve iç savaşlar başlıyor. Bu hareketin liderleri dar görüşlü ve acemi bir siyaset takip ediyor. Bazı liderlerinin kirliliği geçmişe sahip olmaları nedeniyle bu hareket, karışıklığa ve kirlenmeye müsaittir. Bu nedenlerden dolayı bu grubu destekleyen halklar değil, bu hareketin liderleri İsrail ve di-

ğer Batı ülkelerinin istihbarat ajanı olmakla suçlanıyorlar. Batı'nın bu olaya müdahale etmesi olayı çözmeyecektir. Aksine Müslümanlarla Batılılar arasında yeni bir savaş başlatacaktır. Bu sorunu millet kendi çözemezse bu sorun daha çok uzun sürecektir.

İŞİD meselesi sadece bölgemizin meselesi değildir. Batı da İŞİD'den korkuyor. Aynı zamanda Avrupa'dan ve diğer ülkelerden gelen yabancı savaşçılar gibi bir sorun var.

Irak'taki genel kanı, Batı ülkelerinin Irak'a yardım ettiği, ancak Türkiye'nin İŞİD konusunda yeterli düzeyde bir işbirliği içine girmediği yönündedir. Bu durumun aynısı, daha önce Suriye ile yaşanmıştı. Çünkü 2006-2007 yılları arasında teröristler, Suriye üzerinden Irak topraklarına sızıyorlardı. Suriye'de sıkıntılar başlayınca Avrupa ve Asya başta olmak üzere çeşitli yerlerden gelen teröristler Türkiye üzerinden Irak'a sızmaya başladı. Biz de Türkiye'nin bu konuda attığı adımları güçlendirmesini ümit ediyoruz ve bu tehditten zarar görmesinden endişe ediyoruz.

İŞİD'le mücadele için ABD'nin öncülüğünde, Türkiye'nin de içerisinde yer aldığı, 60'tan fazla ülkenin destek verdiği bir koalisyon kuruldu. Türkiye bu koalisyon içerisinde İŞİD ile yoğun bir şekilde mücadele etmeye çalışıyor. Koalisyonun İŞİD ile mücadeledeki rolü konusunda neler söyleyebilirsiniz?

Koalisyonun oluşumu daha çok yeni. Koalisyonun havadan yaptığı keşif uçuşları ve hedef gösterilen noktalarla ilgili yaklaşımlarını gördükten sonra, koalisyonun bu krizi bitirmek istemediği ya da bitirmek için acele etmediği kanısına vardık. Hatta aksine ABD destekli uluslararası koalisyonun bu krizi sürdürmeye çalıştığı kanısındayız. Çünkü bu kriz, onlar için tehlikeli değil, onlara fayda sağlıyor. Bu bölgenin petrol kaynaklarına sahip olması, mezhepsel çeşitlik barındırması ve bölgede İsrail'in bulunması nedeniyle bölgede istikrarın sağlanması, Batı ülkelerinin çıkarlarına hizmet etmiyor. Irak-İran Savaşı'nda da olduğu gibi Batılı ülkeler çıkarları gereğince bu krizleri bitirmek

Koalisyonun havadan yaptığı keşif uçuşları ve hedef gösterilen noktalarla ilgili yaklaşımlarını gördükten sonra, koalisyonun bu krizi bitirmek istemediği ya da bitirmek için acele etmediği kanısına vardık.

yerine bu krizleri idare edip sürdürmeyi tercih ediyorlar.

ABD önderliğindeki koalisyonun yanında özellikle Rusya'nın da savaşa müdahil olmasıyla beraber Rusya, Suriye, İran ve Irak arasında bir dörtlü mekanizmanın kurulduğunu görüyoruz. Bu koalisyonun amacı nedir? Nasıl bir fayda sağlamasını bekliyorsunuz?

Kurulan bu dörtlü koalisyonun faaliyeti şimdilik bilgi paylaşımı düzeyindedir. Bunun daha da ileri aşamalara götürülerek operasyonlar yapacak kadar ilerletilmesini diliyoruz. Çünkü Irak'ın maddi problemler ve göç gibi çeşitli sıkıntılar nedeniyle desteğe ihtiyacı vardır. Bu krizin

uzatılması sosyal anlamda da sıkıntılar yaratıyor. Çünkü göçmenlerimiz ortada kalmış durumda. Biz Irak'ın iç ve dış politikasını belirlerken herhangi bir eksenle bulunmayı seçmiyoruz. Aksine bütün eksenlerden ve taraflardan faydalanmayı umuyoruz. İşbirliği yapacağımız ortaklar açısından herkese eşit mesafedeyiz.

İŞİD ile mücadele konusunda Türkiye'den temel beklenti nedir? Irak genel olarak Türkiye'den ne bekliyor? Türkiye'nin fazla yardımcı olmadığını söylüyorsunuz.

Irak olarak İŞİD konusunun Türkiye açısından öncelikli olmasını istiyoruz. Ancak bizim bazı siyasetçiler ve

yöneticilerden anladığımız kadarıyla Türkiye için PKK ve Beşar Esad önceliklidir. IŞİD, ikinci planda tutuluyor. Tek anlaşmazlık noktamızın bu olduğunu düşünüyoruz. Bunun da doğal olarak ikili ilişkimize de yansıyan sonuçları oluyor.

Biraz da Irak'taki iç siyasi gelişmelere dönelim. Bir tarafta ciddi bir IŞİD meselesi var. Diğer taraftan da ufak çaplı da olsa bir siyasi kriz yaşanıyor. Ayrıca hükümetin reform çabaları var. Ama diğer taraftan reformlara ilişkin olarak halkın protestosu var. Erbil ve Bağdat arasındaki kriz devam ediyor. Bunların hepsi bir arada düşünüldüğünde hem hükümetin durumunu hem de güncel gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ortada yanlış bir algı var. Reformlar nedeniyle yasama organının yürütme organına yasama yetkisini devrettiği gibi bir algı yaratılıyor. Meclis dışındaki organlar tarafından bazı kararlar alınmış. Bize göre bu tehlikeli bir durumdur. Çünkü bu durum, halkı yasamadan uzak tutuyor. Biz Meclis olarak ilk andan itibaren reformları desteklediğimizi

belirttik; ancak Anayasa ve yasalar kapsamında uygulandığı sürece. Yani biz bu ıslahatları destekliyoruz, ancak bunlar Anayasaya uygun olarak yapılmalı ve yasama organı tarafından düzenlenmelidir. Yasama organı, yani Meclis varken, yürütme organı olan Bakanlar Kurulu'nun yasa çıkarma yetkisi yoktur. Bu, bizim yetki alanımıza giriyor ve kimsenin yetkimizi gasp etmesine izin veremeyiz. Meclis'ten 2 Kasım'da çıkan karar, Başbakan Haydar El-Abadi'ye uyarı niteliğindedir. Ancak bu karar, Abadi'ye verilen reform yetkilerinin geri alınması olarak nitelendirildi. Hâlbuki biz ilk andan itibaren yetki değil, destek vereceğimizi söylemiştik. Bu konuyla ilgili açık metinler var. Reform yapılabilir, ancak Anayasa kapsamında yapılmalıdır. Reformlar kapsamında bir yasa hazırlanacaksa Meclis gelir ve Meclis tarafından düzenlenir. Ayrıca Nəcəf'te bulunan dini otorite, reform için verilen kararların Meclis'ten geçmesi yönünde Başbakan Haydar El-Abadi'den talepte bulundu. Bunun nedeni de kararların bağlayıcı olmasını sağlamak içindi. Çünkü bu reform kararları, ancak yasa olarak düzenlenirse kalıcı olur.

Irak'ın iç ve dış politikasını belirlerken herhangi bir eksende bulunmayı seçmiyoruz. Aksine bütün eksenlerden ve taraflardan faydalanmayı umuyoruz. İşbirliği yapacağımız ortaklar açısından herkese eşit mesafedeyiz.

Başbakan Abadi'nin son durumuyla ilgili olarak neler söyleyeceksiniz? Artık koltuğunun sallandığı söyleniyor. Hatta yeni başbakan için pek çok isim konuşuluyor. Abadi'nin değişmesi söz konusu mu? Yoksa Abadi pozisyonunu koruyacak mı? Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?

Bu yönde spekülasyonlar, sadece Kanun Devleti Listesi'nin içerisinde gündeme gelmiş olabilir, ancak Ulusal Koalisyon'un içerisinde direkt olarak gündeme gelmedi. Başbakan Abadi'nin önerdiği reformlarla ve yöntemleriyle ilgili bazı eleştiriler ve sorunlar yaşandı. Çünkü Cumhurbaşkanı'nın ve koalisyon üyelerinin bu reformun içeriği ve nasıl

yapılacağı ile ilgili hiçbir bilgisi bulunmuyor. Birçok konuyu medyadan öğreniyoruz. Bu durum ister istemez cumhurbaşkanı ve vekilleri rahatsız etti. Reform konusu, Iraklıların milli bir meselesi olmaktan çıkıp kişisel bir meseleye dönüştü. Bu nedenle sadece ulusal güvenlikle ilgili birimler değil, Irak siyasetinde etkin birçok aktör, başbakanla ilgili soruşturma başlatma isteklerini ortaya attılar. Daha sonra bu durum tehdit olarak algılanmaya başlandı ve akabinde Kanun Devleti Koalisyonu tarafından güvenoylaması yapılması gündeme getirildi ve diğer taraflara sunuldu. Bu seçeneği kimileri destekledi, kimileri reddetti. Biz parti (Irak İslam Yüksek Konseyi) olarak bunu

reddettik. Çünkü, ilk olarak, Irak'ın ekonomik sıkıntıları, terör olayları, IŞİD'le savaş ve göçmenler sorunu ile bu kadar meşgulken böyle bir adım sağlıklı olmayacaktı. İkinci olarak, bu sorunun çözümü görüldüğü kadar kolay değil. Aynı zamanda bizi alternatif bir aday bulma arayışına sokacaktır. Bu konuda uzlaşa sağlamak zor olacağı için genel olarak Ulusal Koalisyon, yetkinin Haydar El-Abadi'den geri alınması tezini reddediyor. Bunun yerine kurumlar arası uyumlu çalışmanın sağlanması, takım ruhunun korunması, yardımlaşma ve fikir alışverişi yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Önümüzdeki dönemde de hedeflerimiz bu yöndedir. Başbakan son dönemlerde bu yönde çalışmalarını başlattı. Üç başkanlık makamı (cumhurbaşkanlığı, başbakanlık, Meclis başkanlığı), partiler ve koalisyon başkanlarıyla birden fazla toplantı düzenledi. Gördüğümüz kadarıyla başbakan yeni bir çizgi belirlemeye ve daha çok işbirliğine yer vermeye başladı. Böylece reform meselesi kişisel bir mesele olmaktan çıkıp Iraklıların milli meselesi olarak ele alınacak.

Bizim de umudumuz bu yöndedir.

Öte yandan Irak'ın diğer bir problemi de merkezi hükümetin Kürdistan Bölgesel Yönetimi ile ilişkileridir. Erbil-Bağdat arasındaki ilişkiler ne durumdadır? Erbil- Bağdat arasındaki ilişkileri yakınlaştırmak, yoğunlaştırmak ve sorunları çözmek için ne yapmak gerekir?

Zannediyorum ki ilişkiler eskisine nazaran daha iyi durumdadır. Bunun iki nedeni vardır. İlki, bir ölçüde adil olduğunu söyleyebileceğimiz bir çözüme ulaşıldığı görülen 2014 yılının sonlarında yapılan petrol anlaşmasıdır. Biz merkezi hükümet olarak buna sadık kaldık; ancak Kürtler buna sadık kalmadı. İkinci olarak, Maliye Bakanı Kürt asıllı Hoşyar Zebari ve Kürt dostu olarak nitelendirilebileceğimiz Petrol Bakanı Adil Abdülmehdi var. Madem dostlarınız tarafından alınmış bu kararlar, neden bu kararlara uyulmuyor? Ayrıca, Erbil'in kendi iç problemleri, odak noktasını değiştirdi. Bağdat ile olan anlaşmazlıklar ikinci plana atıldı. Bu nedenle 2015

Türkmenler, Irak siyasetinin her noktasında bulunmaktadır. Bu nedenle Türkmenlere ilişkin olarak bir uzaklaştırma çalışması ya da kasıt olduğunu düşünmüyorum.

yılında kararlaştırılan çözüme uyulduğu takdirde ileriye doğru adımlar atılabilir. Ancak ısrar edilir ve bu çözüm çerçevesine uygun davranılmazsa başka yollara başvurmak mecburiyeti doğacaktır. Irak Kürdistan Bölgesi'ndeki petrol kime satılacak, nerede satılacak, ne kadar gelir elde edilecek ve bu gelirler nereye gidecek gibi konularda çözüm ve şeffaflık sağlanmazsa, Bağdat tek başına hiçbir şeyi üstlenmeyecektir. Çünkü bu konu, artık bir anlaşma konusu değil, bir gerekliliktir. Kürdistan Bölgesi ne kadar ihracat yaptı, Bağdat ne kadar ihracat yaptı diye hesaplamalar yapılacak. Ancak böylece maddi kaynaklar sağlanmış olur. Bu durum

Kürdistan Bölgesi'ni satış yaptığı miktarlar konusunda şeffaf olmaya zorlayacaktır.

Erbil ve Bağdat konuşulduğunda en önemli temel meselelerden bir tanesi de Kerkük. Bu anlamda Kerkük Valisi Necmettin Kerim'in hem Erbil'den hem de Bağdat'tan farklı bir hareket tarzı izlemeye başladığı görülüyor. Kerkük konusunda daha özel olarak bize neler söyleyebilirsiniz?

Önceliklerimizin başında Kerkük ve Musul bölgelerinin IŞİD'den kurtarılması geliyor. Bu nedenle iç yönetimle ilgili çok müdahalede bulunamıyoruz. Şu anki durumu bir ben-

zetmeyle ifade edecek olursak; ev yanıyor ve biz önce evdeki yangını söndürüp, daha sonra evin odalarında ne olduğuna bakacağız.

Kerkük konusu gündeme geldiğinde tabii ki Türkmenleri konuşmadan geçmek olmaz. Türkmenler IŞİD'den en fazla etkilenen kesim olarak dikkat çekiyor. Bununla birlikte IŞİD, Türkmen bölgelerini işgal etti. Türkmenler yerlerinden edildi. Pek çoğu güneye ya da kuzeye göç etti. Türkmenler siyasi olarak da geriye düştüler. Kabinede sadece bir Türkmen bakan vardı. O bakanlık da lağvedildi. Türkmenlerle ilgili bize ne söyleyebilirsiniz?

Türkmenleri kasıtlı olarak uzaklaştırmak ya da zayıflatmak gibi bir çaba söz konusu değildir. Türkmenlerin en önemli özelliği Şii ve Sünni olarak ikiye ayrılmış olmalarıdır. Irak tarihinde önemli kişilikleri vardır. Saddam dönemi öncesi ve sonrasında muhalefette ve özellikle Şii muhalif partilerinde ciddi rol almışlardır. Ayrıca IŞİD'le girilen çatışmalarda Türkmenlerin tarihe geçecek

duruşları vardır. Özellikle Amirli olaylarında IŞİD'e karşı verilen savaşta, Türkmenler IŞİD'le mücadelenin simgesi haline gelmiştir. Türkmenler bölge ve Irak tarihine bir gurur tablosu olarak girmiştir. Telafer tüm Iraklıların kalbinde önemli bir yere sahiptir. Güneyde bulunmaları, Türkmenlere olan sevgiyi gitgide arttırmıştır. Türkiye'nin politikası da aynı yöndedir. Türkiye, Şii ve Sünnilere özel bir uygulamayla eşit şekilde yaklaşmıştır. Bu nedenle bir zayıflatma çabası olduğunu düşünmüyorum. Şu anda var olan durum, sadece geçici bir durumdur. Türkmenler bu toplumun ve siyasi değişimin bir parçası olarak Irak tarihinin önemli milletlerinden biri olarak kalacaktır. Türkmenler, Irak siyasetinin her noktasında bulunmaktadır. Türkmenler Ulusal Koalisyon'daki partilerin hepsinde yer almaktadır. Abbas El-Beyati, Dava Partisi'nde, Taki El-Mevla, Irak İslam Yüksek Konseyi'nde, kısacası Türkmenler her yerde bulunuyorlar. Bu nedenle Türkmenlere ilişkin olarak bir uzaklaştırma çalışması ya da

Türkiye'deki yönetimin ilkesi adalet olduğuna göre Irak'la ilgili uygulamada da bu ilkeler doğrultusunda davranılması gerekir. Türkiye, Irak Devleti'nin birlik, beraberlik ve bağımsızlığını sağlamlaştıracak şekilde davranmalıdır.

kasıt olduğunu düşünmüyorum.

Türkiye-İrak ilişkileri, Haydar El-Abadi hükümetinden itibaren yeniden pozitif bir çizgiye girdi. Irak Hükümetini kutlayan ilk ülke Türkiye oldu. Ben bunu çok önemsiyorum. Türkiye’de bir seçim yapıldı. Türkiye’de yeniden bir hükümet kurulacak. Tek parti hükümeti geliyor. Önümüzdeki süreçte Türkiye’deki seçimleri dikkate alarak Türkiye ve Irak ilişkilerinin geleceği hakkında neler söyleyebilirsiniz? Size göre ilişkiler nereye gidecek?

Öncelikle demokrasinin temel gereği olan seçim-

leri başarıyla tamamladığınız için sizleri kutluyor, Türkiye ve Ortadoğu halkı için hayırlara vesile olmasını diliyorum. Türkiye-İrak ilişkileri Abdullah Gül ve Recep Tayyip Erdoğan’ın başbakanlığının ilk dönemlerinde oldukça iyiydi. Sayın Erdoğan’ın başbakanlığı dönemindeki Irak ziyaretinde havaalanındaki halk karşılaması çok nadir bir olaydı. Çünkü bir yabancı ülkenin başbakanına yoğun bir sevgi gösterisi söz konusu olmuştu. Ticari anlamda da Irak’ın en yüksek ticari ilişki seviyesinin Türkiye ile olduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle Türk medyasının buralarda önemsenmesi gibi çeşitli güzel yansımaları

da vardı. Ancak ne yazık ki daha sonra Irak'ın eski Başbakanı Nuri El-Maliki ve Recep Tayyip Erdoğan arasında sıkıntılar oldu. Daha sonra Irak'ta başlayan yeni değişim dönemiyle yeni bir sayfa açıldı. Iraklılar ilişkilerin iyiye gitmesi için ciddi çaba içerisinde. Tek dileğimiz, Türkiye'nin Irak'la olan ilişkilerini devlet üzerinden yürütmesidir. Çünkü diğer kesimler üzerinden siyaset yapıldığı zaman Sünni ya da Kürt devleti gibi oluşumlardan bahsetmek mümkün Irak'ın bölünmesinin komşu ülkelere yansımaları ise kötü olacaktır. Türkiye'deki yönetimin ilkesi adalet olduğuna göre Irak'la ilgili uygulamada da bu ilkeler doğrultusunda davranılması gerekir. Türkiye, Irak Devleti'nin birlik, beraberlik ve bağımsızlığını sağlamlaştıracak şekilde davranmalıdır. Türkiye, Kürdistan Bölgesi'ne özel muamele yaparsa bu iyi olmaz. Hepimizin de bildiği üzere bu bölgede ekonomik ve sosyal anlamda çatışmalar yaşanıyor. Dolayısıyla özel muamele yapmak, hem Türkiye hem Suriye hem de diğer devletler için tehdit teşkil eder. Bütün bunlardan yola çıkarak Adalet ve Kalkınma

Partisi'nin bağımsız, tarafsız bir hükümet kurması gerekiyor ki içeride kalkınmayı arttırabilsin ve dış politikasını da değiştirebilsin.

Son olarak sizden Türk milleti ve Türkiye için mesajlarınızı almak istiyoruz.

Dileriz ki Türk milleti bölgedeki diğer ülkeler gibi parçalanmalar, bölünmeler, iç savaşlar, göçler, ekonomik ve sosyal sıkıntılar yaşamaz. Dileriz ki Türk halkı iç sıkıntılarını tecrübesi ve hikmetiyle atlatır. Sosyal barışın devam etmesi için bu tür konulara hükümetin önem vermesi gerekiyor. Türkiye'nin daha önce de olduğu gibi sıfır sorun politikasını kullanması gerekiyor. Türkiye gücünü kullanarak güç yaratmayı bırakmalıdır. Zira bu, Libya'da yaşanan kayıplarda ve Mısır'da yaşanan siyasi sorunlarda olduğu gibi Türkiye için ciddi sıkıntılar yaratır. Yani Türkiye, kendine düşman ülkeler yaratmamalıdır. Türkiye, herkesi memnun edecek bir tutum sergileyerek daha kabul edilebilir bir profil çizerse bölge halkının desteğini kazanır.

Teşekkür ederiz.

Türkiye'nin daha önce de olduğu gibi sıfır sorun politikasını kullanması gerekiyor.

ORSAM, Ortadoğu konusunda faaliyet gösteren tarafsız bir düşünce kuruluşudur. ORSAM Ortadoğu ile ilgili bilgi kaynaklarını çeşitlendirmeyi ve bölge uzmanlarının düşüncelerini Türk akademik ve siyasi çevrelere doğrudan yansıtabilmeyi hedeflemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda ORSAM, Ortadoğu ülkelerindeki devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaştırarak, yerel perspektiflerin güçlü yayın yelpazesıyla gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır. ORSAM yayın yelpazesi içinde kitap, rapor, bülten, politika notu, konferans tutanağı ve ORSAM dergileri *Ortadoğu Analiz* ve *Ortadoğu Etütleri* bulunmaktadır.

©Bu metnin içeriğinin telif hakları ORSAM’a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir. ORSAM’ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORSAM

Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM)

Süleyman Nazif Sokak No: 12-B Çankaya / Ankara

Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48

www.orsam.org.tr